

M Philosophy
Vrije Universiteit Amsterdam

© 2024 Academion

www.academion.nl
info@academion.nl

Projectcode P2225

Inhoud

Samenvatting	4
Scoretabel	5
Introductie	6
Procedure	6
Panel	7
Informatie over de opleiding	8
Beschrijving van de beoordelingsstandaarden	9
Organisatie	9
Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel	9
Standaard 1. Beoogde leerresultaten	9
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	12
Standaard 3. Toetsing	16
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	18
Eindoordeel	19
Ontwikkelpunten	19
Bijlage 1. Beoogde leerresultaten	20
Bijlage 2. Opleidingscurriculum	21
Bijlage 3. Bezoekprogramma	24
Bijlage 4. Geraadpleegde materialen	26

Samenvatting

Beoogde leerresultaten

Het panel heeft waardering voor het profiel van de masteropleiding Philosophy aan de VU. Studenten opleiden om filosofisch te kunnen reflecteren op een specifieke vakdiscipline en hierover met verschillende doelgroepen te communiceren acht het panel een uitstekende invulling van een masteropleiding Filosofie. De drie specialisaties zijn actueel en van belang voor zowel wetenschap als samenleving. Ze zijn tevens profileringsgebieden van de VU, zodat afdelingen elkaar kunnen versterken. De keuze voor een combinatie van filosofie met specifieke vakwetenschappen onderscheidt dit programma van andere masteropleidingen. De opleiding zou wel in de voorlichting aan studenten de samenhang tussen de drie tracks beter kunnen verduidelijken.

De beoogde leerdoelen waarin het profiel vertaald is zijn helder geformuleerd, van het juiste niveau en conform de Dublin-descriptoren. Ze passen bij het gekozen profiel en laten een goede balans zien tussen kennisopbouw en academische vaardigheden. Door hun deskundigheid en analytische, reflexieve en communicatieve vermogens hebben afgestudeerden een goede positie op de arbeidsmarkt. Het panel complimenteert de opleiding met haar raad van advies, die haar helpt om de aansluiting bij het vakgebied en beroepenveld te bewaken. Het panel geeft de afdeling Filosofie in overweging om de opleiding een verhelderende ondertitel mee te geven, zoals 'Philosophy of a specific Discipline'. Dit maakt voor buitenstaanders beter herkenbaar wat de opleiding en de afgestudeerde te bieden heeft.

Onderwijsleeromgeving

Het panel vindt het curriculum van de masteropleiding Philosophy goed opgebouwd en coherent, met achtereenvolgens een gedeelte algemene filosofie voor alle studenten, een vakinhoudelijk gedeelte per gespecialiseerde track en een gedeelte filosofie toegespitst op het wetenschapsgebied. Studenten worden tijdens de opleiding intensief begeleid en het wordt hen zo gemakkelijk mogelijk gemaakt de Philosophy-opleiding te combineren met een inhoudelijke master. Parttime-studenten houden in principe dezelfde volgorde van vakken aan als de masterstudenten (maar dan in een lager tempo) en ook voor hen is de opleiding dus coherent. Diversiteit en uitwisseling van perspectieven in een mixed classroom is een hoeksteen van de opleiding. Dit wordt gerealiseerd voor wat betreft de disciplinaire achtergronden van de studenten, maar de beoogde participatie van internationale studenten valt in de praktijk tegen. Hoewel het panel de keuze voor een Engelstalige internationale opleiding ondersteunt, valt te bezien of het internationale karakter uit de verf komt. Het panel ondersteunt de afdeling Filosofie bij haar voornemen om gericht internationale studenten aan te trekken. Mocht dit ook op lange termijn niet lukken, dan raadt het aan de keuze voor een Engelstalige internationale opleiding te heroverwegen.

De rendementscijfers van het programma zijn laag; veel studenten verlaten de opleiding zonder diploma. Desondanks is de opleiding volgens het panel uitdagend maar studeerbaar, zowel voor voltijds- als deeltijdsstudenten. Er is een heldere opbouw, de studenten worden intensief begeleid en de kwantiteit en kwaliteit van het docententeam is uitstekend. De studenten bevestigen dat de opleiding studeerbaar is. Mogelijk komen deelcertificaten tegemoet aan de behoeften van diegenen voor wie Philosophy een tweede studie is. De stimulerende en persoonlijke sfeer in de opleiding draagt bij aan de studeerbaarheid. Het panel beveelt met klem aan deze kwaliteiten - die typisch horen bij een kleinschalige onderwijsgemeenschap - te koesteren, en niet verloren te laten gaan bij een eventuele fusie met andere faculteiten.

Toetsing

Het panel is tevreden over het toetsbeleid van de masteropleiding Philosophy aan de VU, dat zorgvuldig gedocumenteerd en helder verwoord is. De toetsvormen passen bij de leerdoelen en zijn voldoende gevarieerd. Sinds de vorige visitatie is het toetsbeleid aangescherpt en zijn er doordachte beoordelingsformulieren voor de afstudeerscripties ingevoerd. De examencommissie is zeer toegewijd en proactief en heeft een scherp oog voor verbeterpunten. Het panel beveelt de afdeling aan om de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid dat mede op voorspraak van de examencommissie is ontwikkeld goed te beleggen, zodat die uitvoering structureel plaatsvindt. Het beveelt verder aan de rubrics op de scriptiebeoordelingsformulieren in meer detail uit te werken, de scripties strenger te beoordelen, met name op hun filosofische gehalte, en de mogelijkheden en beperkingen voor het geven feedback met de studenten te bespreken, zodat zij weten wat ze kunnen verwachten.

Gerealiseerde leerresultaten

Het niveau van de eindwerken is in orde en de oriëntatie van de eindwerken op grote maatschappelijke vragen past bij de doelstelling van de opleiding. Studenten vinden dat de opleiding het perspectief op hun vakgebied heeft verrijkt. De afgestudeerden vinden hun weg in de samenleving en voldoen aan een maatschappelijke vraag. Het panel stelt vast dat de beoogde leerdoelen zijn bereikt.

Scoretabel

Het panel beoordeelt de opleiding als volgt:

M Filosofie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet

Algemeen eindoordeel positief

Prof. Gerd Van Riel
Voorzitter

Mariette Huisjes
Secretaris

Datum: 21 maart 2024

Introductie

Procedure

Visitatie

De masteropleiding Philosophy van de Vrije Universiteit Amsterdam werd op 29 en 30 november 2023 door een onafhankelijk peer review panel beoordeeld als onderdeel van de visitatiegroep Wijsbegeerte. Dit cluster bestond uit 29 opleidingen: van de Universiteit Leiden, Universiteit Twente, Universiteit Utrecht, Tilburg University, Rijksuniversiteit Groningen, Erasmus Universiteit Rotterdam, Vrije Universiteit Amsterdam, Radboud Universiteit en de Universiteit van Amsterdam. De beoordeling verliep volgens de procedure en standaarden van het NVAO Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland (d.d. september 2018).

In opdracht van het cluster Wijsbegeerte verzorgde evaluatiebureau Academion de begeleiding van de visitatie. Fiona Schouten trad op als coördinator en secretaris en ook Irene Conradie, Mariette Huisjes, Marieke Schoots en Anne-Lise Kamphuis waren secretaris binnen het cluster. Zij zijn door de NVAO gecertificeerd en als secretaris geregistreerd.

Vorbereiding

In samenspraak met de instellingen en opleidingen stelde Academion het visitatiepanel samen, rekening houdend met de expertise en onafhankelijkheid van de leden en met de consistentie binnen het cluster. De NVAO stemde op 24 juli 2023 in met de samenstelling van het panel. De coördinator instrueerde de panelvoorzitter op 20 juli 2023 over diens rol binnen de visitatie volgens het Profiel van de voorzitter (NVAO 2016).

De contactpersonen van de instelling stelden voor het locatiebezoek een programma op in overleg met de coördinator (zie bijlage 3). De afdeling Filosofie van de VU selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Daarnaast bepaalde de afdeling dat het ontwikkelgesprek zou worden vormgegeven als onderdeel van het bezoek. Op basis van dit gesprek werd een apart ontwikkelverslag gemaakt.

In de aanloop naar de visitatie stuurde de opleiding een lijst van afgestudeerden over de periode januari 2021 tot en met augustus 2023 naar de coördinator. Uit deze lijst selecteerde de panelvoorzitter in samenspraak met de coördinator 15 eindwerken. Daarbij hielden zij rekening met de spreiding van de eindcijfers, de taal en de beoordelaars. Ook werden van elke specialisatie scripties geselecteerd. Voorafgaand aan het bezoek stelde de opleiding de geselecteerde eindwerken met bijbehorende beoordelingsformulieren beschikbaar aan het panel. Ook zond de opleiding het panel hun zelfevaluatie rapport en aanvullende stukken toe (zie bijlage 4).

De panelleden bestudeerden de ontvangen informatie en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden. Kort voor de visitatie hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van het zelfevaluatie rapport, de gelezen eindwerken en de taakverdeling ter sprake kwamen. Ook werd het panel geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van visitaties en rapportage.

Bezoek

Tijdens het locatiebezoek sprak het panel met verschillende opleidingsvertegenwoordigers (zie bijlage 3). Ook bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt. Het panel beëindigde de visitatie met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van de visitatie gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin hij namens het panel de voorlopige indrukken, algemene observaties en suggesties voor verdere ontwikkeling presenteerde.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de coördinator het rapport naar de afdeling Wijsbegeerte, met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De secretaris paste de feitelijke onjuistheden in het rapport aan in overleg met de panelvoorzitter. Vervolgens stelde het panel het rapport vast en stuurde de coördinator het naar de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Panel

Bij de clustervisitatie Wijsbegeerte zijn de volgende panelleden betrokken:

- Prof. dr. Martin van Hees, hoogleraar Morele en Politieke Filosofie, Vrije Universiteit, en dean Amsterdam University College (AUC) – voorzitter;
- Prof. dr. Gerd Van Riel, hoogleraar Antieke Filosofie en decaan van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte aan de KU Leuven – voorzitter en panellid;
- Prof. dr. Mariëtte van den Hoven, hoogleraar Medische Ethiek, Amsterdam UMC;
- Prof. dr. Thomas Reydon, hoogleraar Wetenschaps- en Techniekfilosofie, Leibniz Universität Hannover;
- Em. prof. dr. Jos de Mul, hoogleraar Wijsgerige Antropologie, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. dr. Sonja Smets, hoogleraar Logica en Epistemologie, Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. Bart Raymaekers, hoogleraar Morele Filosofie en Filosofie van het Recht, KU Leuven;
- Prof. dr. Geert Van Eekert, hoogleraar Europese Filosofie, Universiteit Antwerpen;
- Prof. dr. Martine Prange, hoogleraar Filosofie van mens, cultuur en samenleving, Tilburg University;
- Prof. dr. Wybo Houkes, hoogleraar Wetenschaps- en Techniekfilosofie, Technische Universiteit Eindhoven;
- Prof. dr. Federica Russo, hoogleraar Philosophy and Ethics of Techno-Science, Universiteit Utrecht;
- Dr. Victor Gijsbers, universitair docent Filosofie, Universiteit Leiden;
- Prof. dr. Vincent Blok, hoogleraar Techniekfilosofie en Responsible Innovation, Wageningen University & Research;
- Prof. dr. Rein Raud, hoogleraar Asian and Cultural Studies, Tallinn University;
- Prof. dr. Corien Bary, hoogleraar Logische Semantiek, Radboud Universiteit;
- Dr. Elsbeth Brouwer, universitair docent Filosofie van Taal en Cognitie, Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. Erik Weber, gewoon hoogleraar in de wetenschapsfilosofie, Universiteit Gent;
- Dr. Constanze Binder, universitair hoofddocent Filosofie, Erasmus Universiteit Rotterdam – referent;
- Dr. Bruno Verbeek, universitair docent Ethiek en Politieke Filosofie, Universiteit Leiden – referent;
- Sarah Boer, masterstudent Philosophy, Politics, and Society, Radboud Universiteit – student-lid;
- Tim van Alten, masterstudent Philosophy of Science, Technology and Society, Universiteit Twente – student-lid;

- Christa Laurens, masterstudent Modern European Philosophy, Universiteit Leiden – student-lid.

Het panel dat de masteropleiding Philosophy aan de Vrije Universiteit Amsterdam beoordeelde, bestond uit de volgende leden:

- Prof. Gerd Van Riel, hoogleraar Antieke Filosofie en decaan van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte aan de KU Leuven – voorzitter;
- Prof. Thomas Reydon, hoogleraar Wetenschaps- en Techniekfilosofie, Leibniz Universität Hannover;
- Em. Prof. Jos de Mul, hoogleraar Wijsgerige Antropologie, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Prof. dr. Sonja Smets, hoogleraar Logica en Epistemologie, Universiteit van Amsterdam;
- Christa Laurens, masterstudent Modern European Philosophy, Universiteit Leiden – student-lid.

Informatie over de opleiding

Naam van de instelling: Vrije Universiteit Amsterdam
 Status van de instelling: Bekostigde instelling
 Resultaat instellingstoets: Positief

Naam van de opleiding: Filosofie / Philosophy
 CROHO-nummer: 60823
 Niveau van de opleiding: Master
 Oriëntatie van de opleiding: Academisch
 Aantal studiepunten: 120 EC
 Afstudeerrichtingen: Philosophy of Law and Governance
 Philosophy of Neuroscience
 Philosophy, Bioethics and Health
 Locatie: Amsterdam
 Variant(en): Voltijd, deeltijd
 Onderwijstaal: Engels
 Inleverdatum NVAO: 1 mei 2024

Beschrijving van de beoordelingsstandaarden

Organisatie

De masteropleiding Philosophy aan de Vrije Universiteit Amsterdam wordt aangeboden door de afdeling Filosofie, onderdeel van de Faculteit Geesteswetenschappen. Naast Filosofie heeft deze faculteit nog twee afdelingen: 'Taal, Literatuur en Communicatie' en 'Kunst en Cultuur, Geschiedenis, Oudheid'. Het faculteitsbestuur Geesteswetenschappen is eindverantwoordelijk voor de opleidingen, voor het onderzoek en voor de bedrijfsvoering van de faculteit. De dagelijkse verantwoordelijkheid voor het onderwijs van de afdeling is belegd bij de opleidingsdirecteur, die hiervoor samenwerkt met de coördinatoren van de drie specialisaties. Naast de masteropleiding Philosophy biedt de afdeling Filosofie nog een bacheloropleiding Filosofie aan en een andere tweejarige masteropleiding: de Nederlandstalige master Filosofie van Cultuur en Bestuur.

Aanbevelingen van het vorige visitatiepanel

In het verleden omvatte de masteropleiding Philosophy aan de VU geen drie maar vier specialisaties. Het vorige visitatiepanel vond echter dat de vierde specialisatie, Filosofie van Cultuur en Bestuur, te zeer afweek van de drie andere afstudeerrichtingen. Dit ging ten koste van de samenhang. De afdeling heeft aan dit bezwaar gehoor gegeven door de masteropleiding Filosofie van Cultuur en Bestuur te verzelfstandigen.

Overige aanbevelingen waren:

- Werk de uitvoering van het toetsbeleid verder uit (standaard 3).
- Ontwikkel een formulier voor de beoordeling van afstudeerscripties in filosofie (standaard 3).

Het panel constateert dat de aanbevelingen uit de vorige ronde goed zijn opgevolgd. Zie standaard 3 voor een nadere bespreking.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

Profiel van de opleiding

De masteropleiding Philosophy aan de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) is een tweejarige Engelstalige opleiding filosofie in relatie tot een specifiek wetenschapsgebied. Zij richt zich op ambitieuze studenten die een vakwetenschappelijke masteropleiding willen verdiepen met filosofisch onderzoek. Op dit moment heeft de opleiding drie specialisaties: Philosophy, Bioethics and Health (PBH), Philosophy of NeuroScience (PNS) en Philosophy of Law and Governance (PLG). De opleiding staat open voor studenten met een bachelordiploma in bij voorkeur een van de betreffende wetenschapsgebieden en voor studenten met een bachelordiploma Filosofie. Instromende studenten zonder bachelor in een vakwetenschap dienen in elk geval toegang te hebben tot masteronderwijs in het wetenschapsgebied van hun gekozen specialisatie. Studenten worden aangemoedigd om de master Philosophy niet alleen te combineren met vakken uit een andere masteropleiding, maar die andere opleiding ook af te ronden. Grofweg de helft van de studenten doet dit ook. Het programma kan zowel voltijds als in deeltijd worden gevolgd. Met een totale instroom van tussen de 40 en 70 studenten per jaar is de opleiding kleinschalig. Philosophy of Bioethics and Health is verreweg de populairste specialisatie.

Met haar kleinschaligheid, maatschappelijke oriëntatie en inbreng van verschillende wetenschappelijke disciplines sluit de opleiding aan bij de kernwaarden van de Vrije Universiteit: maatschappelijke verantwoordelijkheid, openheid voor diversiteit in culturen en ideeën, en persoonlijke aandacht voor elk individu. Er is intensief persoonlijke contact tussen docenten en studenten, en de openheid voor de diversiteit aan vakwetenschappelijke perspectieven staat centraal. De nadruk in de opleiding ligt op activerend onderwijs en onderzoekend leren. Hierdoor krijgen studenten kennis en vaardigheden aangereikt om zelfstandig onderzoek te kunnen doen en daarbij de relatie tussen filosofie, wetenschap en samenleving te belichten. Om de vakwetenschappelijke oriëntatie van elk van de specialisaties vorm te geven werkt de afdeling nauw samen met Amsterdam UMC, met de afdeling Ethiek, Recht en Humaniora van dit UMC (voor de specialisatie PBH) en de afdeling Neurowetenschappen van dit UMC (voor de specialisatie PNS) en met de Faculteit der Rechtswetenschappen van de VU (voor de specialisatie PLG).

Het panel vindt dat de opleiding een duidelijk profiel heeft: zij traint studenten om op masterniveau filosofisch te reflecteren op een specifieke vakdiscipline. Het beschouwt dit als een uitstekende invulling van een masteropleiding Filosofie, zeker als studenten daadwerkelijk twee masters afronden. Door professionals op te leiden die zowel deskundig zijn in een vakgebied als filosofisch geschoold levert de VU een belangrijke bijdrage aan het reflexief maken van maatschappelijke instituties. De drie specialisaties zijn actueel en van belang voor zowel wetenschap als samenleving. De opleiding onderscheidt zich van andere inter- en multidisciplinaire masteropleidingen met name door de keuze voor de drie specialisaties. Het spreekt het panel aan dat drie richtingen als specialisatie zijn gekozen waarin de VU zich onderscheidt door onderwijs en onderzoek van hoge kwaliteit. Zo kunnen verschillende afdelingen elkaar versterken.

Het panel merkt op dat de naam van de opleiding de lading niet volledig dekt. De huidige naam suggereert dat het om een brede masteropleiding in Filosofie gaat, terwijl dat niet het geval is. Het panel geeft daarom de afdeling Filosofie in overweging om (zonder de Croho-naam te veranderen) de opleiding als ondertitel 'Philosophy of a Specific Discipline' mee te geven, of iets vergelijkbaars. Zo wordt beter herkenbaar wat de opleiding biedt, is zij beter vindbaar voor internationale studenten en kan op diploma's beter duidelijk worden gemaakt wat de afgestudeerde in huis heeft. Door in de ondertitel aan te geven dat de opleiding een specifiek wetenschapsgebied betreft zonder in te vullen om welk gebied het gaat, blijft de mogelijkheid open om nieuwe specialisaties toe te voegen. Daarnaast zou de opleiding ook in documentatie voor en voorlichting aan studenten de samenhang tussen de drie tracks van de opleiding beter kunnen verduidelijken.

Beoogde leerdoelen

Het profiel van de opleiding is vertaald naar een set beoogde leerdoelen (zie bijlage 1). Conform het model van de Dublin-descriptoren voor universitaire masterprogramma's zijn deze geformuleerd op de gebieden 'kennis en inzicht', 'toepassing van kennis en inzicht', en 'oordeelsvorming', 'communicatie' en 'leervaardigheden'. Studenten worden geacht kennis te vergaren van belangrijke filosofische thema's en methodes, met name voor zover die relevant zijn voor het door hen gekozen vakgebied. Ze leren onder meer deze kennis toe te passen om complexe maatschappelijke vragen te analyseren, op basis daarvan beleidsadviezen te geven, te communiceren met zowel onderzoekers als professionals met uiteenlopende achtergronden, en in algemene zin te reflecteren op hun vakdiscipline. De beoogde leerdoelen sturen op het kritische reflectievermogen van de studenten en de vaardigheid om vakwetenschappelijke onderzoek in een bredere sociaal-maatschappelijke context te plaatsen en te vertalen naar betrokkenen. De beoogde leerdoelen sluiten goed aan bij de kernwaarden van de VU, met name maatschappelijke betrokkenheid.

Het panel acht de beoogde leerdoelen van adequaat masterniveau en overeenkomstig de Dublin Descriptoren. Ze zijn helder en in voldoende detail geformuleerd en passen goed bij een filosofieopleiding

die zich richt op specifieke vakwetenschappen. Ze vormen een uitgebalanceerde mix tussen kennisopbouw en academische vaardigheden.

Aansluiting op de arbeidsmarkt

Het panel constateert dat afgestudeerden van de masteropleiding Philosophy aan de VU een sterke positie hebben op de arbeidsmarkt. Ze zijn deskundig, kritisch en reflexief ten aanzien van hun vakgebied, kunnen een eigen positie innemen en die op een argumentatief correcte wijze onder woorden brengen voor verschillende doelgroepen. Dit kwalificeert hen voor verschillende rollen en functies in de samenleving, met name in bestuur, beleid, politiek en in het hoger onderwijs en onderzoek. Dit geldt temeer voor studenten die naast een master Philosophy ook een tweede mastertitel behalen. Zij hebben een voorsprong op de arbeidsmarkt vergeleken met studenten die alleen beschikken over een vakwetenschappelijk diploma.

Om aansluiting van de filosofieopleidingen op de arbeidsmarkt ook voor de toekomst te bewaken heeft de afdeling Filosofie in 2022 een nieuwe raad van advies geïnstalleerd, nadat de oude raad van advies uiteen was gevallen tijdens de coronapandemie. De raad bestaat uit acht leden (voornamelijk alumni), met uiteenlopende functies, zoals adviseur op het gebied van ethiek en gezondheid, programmamanager Vluchtelingenwerk, advocaat, strategisch adviseur en schrijver en spreker. De raad van advies vergadert tweemaal per jaar en fungeert als klankbord in gesprekken over de beoogde leerdoelen van de opleiding, de werving van studenten, arbeidsmarktoriëntatie, het curriculum en over veranderingen in de samenleving die gevolgen kunnen hebben voor de positie van filosofisch geschoolden. Het panel complimenteert de opleiding met haar raad van advies.

Overwegingen

Het panel heeft waardering voor het profiel van de masteropleiding Philosophy aan de VU. Studenten opleiden om filosofisch te kunnen reflecteren op een specifieke vakdiscipline en hierover met verschillende doelgroepen te communiceren acht het panel een uitstekende invulling van een masteropleiding Filosofie. De drie specialisaties zijn actueel en van belang voor zowel wetenschap als samenleving. Ze zijn tevens profileringsgebieden van de VU, zodat afdelingen elkaar kunnen versterken. De keuze voor een combinatie van filosofie met specifieke vakwetenschappen onderscheidt dit programma van andere masteropleidingen. De opleiding zou wel in de voorlichting aan studenten de samenhang tussen de drie tracks beter kunnen verduidelijken.

De beoogde leerdoelen waarin het profiel vertaald is zijn helder geformuleerd, van het juiste niveau en conform de Dublin-descriptoren. Ze passen bij het gekozen profiel en laten een goede balans zien tussen kennisopbouw en academische vaardigheden. Door hun deskundigheid en analytische, reflexieve en communicatieve vermogens hebben afgestudeerden een goede positie op de arbeidsmarkt. Het panel complimenteert de opleiding met haar raad van advies, die haar helpt om de aansluiting bij het vakgebied en beroepenveld te bewaken. Het panel geeft de afdeling Filosofie in overweging om de opleiding een verhelderende ondertitel mee te geven, zoals 'Philosophy of a specific Discipline'. Dit maakt voor buitenstaanders beter herkenbaar wat de opleiding en de afgestudeerde te bieden heeft.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 1 voldoet.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Curriculum en werkvormen

De beoogde leerdoelen zijn in het curriculum vertaald naar leerlijnen op het gebied van kennisopbouw (filosofisch en vakwetenschappelijk) en academische vaardigheden zoals onderzoeks- en schrijfvaardigheden. Alle studenten in de masteropleiding Philosophy volgen in het eerste jaar vier filosofievakken (totaal 24 EC): 'philosophy of science', 'normative ethics', 'social and political philosophy', en 'history of philosophy'. Daarnaast volgen studenten 30 EC in de vakwetenschap van hun specialisatie. Het tweede jaar van de opleiding omvat het vijfde vak filosofie ('philosophical text reading', 6 EC), 42 EC aan vakken filosofie in relatie tot de vakwetenschap en het afstudeertraject (18 EC). In de gedeelde algemeen-filosofische vakken verrijken de verschillende vakwetenschappelijke achtergronden van de studenten de discussies met hun uiteenlopende perspectieven. In de gespecialiseerde filosofische colleges reflecteren de studenten op de uitgangspunten en methodologieën die gangbaar zijn in hun eigen vakgebied en passen bij hun specialisatie. De afstudeerscripties omvatten idealiter een kruisbestuiving tussen filosofie en de vakwetenschap. In de deeltijdse opleiding volgt de student per jaar een gedeelte van de vakken naar keuze. In principe zijn dat eerst de vakken uit het eerste jaar en vervolgens de vakken uit het tweede jaar, zodat er ook voor de deeltijders een duidelijke opbouw in de opleiding zit.

Het curriculum bestaat vooral uit (kleinschalige) hoorcolleges en individuele begeleiding. De gezamenlijke colleges worden gegeven aan groepen van 40 tot 60 studenten; bij de gespecialiseerde colleges zijn de groepen veel kleiner, wat bijdraagt aan het interactieve en activerende karakter van de opleiding. In alle filosofievakken sluit het onderwijs nauw aan op het onderzoek van de docenten, waardoor het 'onderzoekend leren' dat centraal staat in het didactisch concept van de VU goed tot zijn recht komt. Voorbeelden van onderzoekend leren zijn het oefenen met kritische analyse van verborgen aannames in wetenschappelijk onderzoek en het opstellen van filosofische onderzoeksvragen. De studenten worden individueel begeleid bij hun afstudeeronderzoek en het schrijven van hun scriptie. Dit is de culminatie van de leerlijn onderzoeks- en schrijfvaardigheden die door alle filosofiecurcussen heen loopt. Hierin is nadrukkelijk aandacht voor de specifieke filosofische dimensie van een betoog, iets waar de studenten in deze opleiding aan moeten wennen, zoals in het verleden is gebleken. Het programma van PBH biedt de mogelijkheid van een stage als onderdeel van het afstudeertraject; ook deze wordt individueel begeleid. Onderdeel van de vakgerichte filosofische oriëntatie bij PBH is een gezamenlijk studieverblijf in Oxford ('winter school'). Centraal tijdens dit bezoek staan ontmoetingen bij het Welcome Centre for Ethics and Humanities, waarbij VU-studenten de stafleden van het Centre kunnen bevragen over hun publicaties.

Het panel constateert dat het curriculum van de masteropleiding Philosophy goed is gestructureerd, met een algemeen-filosofische basis, vakwetenschappelijke verdieping en ruime aandacht voor academische vaardigheden. De gekozen werkvormen passen goed bij de beoogde leerdoelen. Kort voor het bezoek van het panel is het 'thesis seminar' vervangen door de leerlijn 'onderzoeks- en schrijfvaardigheden'. Dit was een reactie op het signaal dat studenten moeite hebben met de filosofische dimensie van hun betogen, en dat het thesis seminar hen daarbij niet optimaal hielp. Nu is er vanaf het begin van de opleiding aandacht voor het specifiek filosofische karakter van een essay, de verschillende typen filosofische vraagstellingen, en de argumentatiestructuur van een betoog. Het panel ziet in deze wijziging een teken dat de opleiding actief bezig is met de verbetering van het curriculum en het borgen van de beoogde leerresultaten. Het verblijf in

Oxford is voor de studenten PBH het hoogtepunt van hun opleiding, zo bleek tijdens het locatiebezoek. Dit is dan ook een heel bijzonder en inspirerend element. Het verdient lof dat de afdeling deze samenwerking met Oxford heeft kunnen opzetten.

Diversificatie van het curriculum is een streven van de VU. Dit proces is vooral gefocust op de bacheloropleiding, maar begint ook in de masteropleiding van de grond te komen, constateert het panel. Zo is er aandacht voor ongelijkheid bij medische behandelingen en staan in sommige colleges elementen uit niet-westerse filosofiestromingen op het programma. Het panel moedigt de opleiding van harte aan om op deze weg verder te gaan.

Het concept van de *mixed classroom* is wezenlijk voor het karakter van de opleiding. Tijdens de plenaire colleges gaan studenten met verschillende discipline achtergronden met elkaar in gesprek. De studenten ervaren dit als een verrijking, omdat ze oog krijgen voor uiteenlopende perspectieven en hun communicatievaardigheden kunnen aanscherpen. De ambitie van de afdeling is deze *mixed classroom* nog verder te versterken door deelname van internationale studenten. De feitelijke instroom van internationale studenten valt tot op heden echter tegen. De laatste jaren ging het om twee tot acht studenten op een totaal van 40 tot 70. De afdeling zet zich in om gericht meer internationale studenten te werven. Het panel onderschrijft dit streven; presentatie van het programma onder een meer specifieke naam kan hierbij helpen. Indien op termijn blijkt dat er weinig internationale studenten komen, kan de afdeling overwegen de opleiding exclusief op Nederlandssprekenden te richten.

Onderwijstaal

De afdeling kiest ervoor de opleiding in het Engels aan te bieden. Redenen hiervoor zijn de toenemende vraag naar hoger opgeleiden die het Engels goed beheersen en over interculturele competenties beschikken, en de internationale inhoudelijke oriëntatie van de opleiding. Neuroscience en bio-ethiek zijn internationale, Engelstalige vakgebieden. Over recht en bestuur is weliswaar ook veel Nederlandstalige literatuur, maar bij de theoretische benadering van moderne rechtssystemen waar deze opleiding zich op richt is het debat eveneens internationaal en Engelstalig. Naast deze argumenten speelt bij de taalkeuze de wens van de afdeling een rol om met internationale studenten de *mixed classroom* te versterken. Indien overigens alle studenten bij een college Nederlandstalig zijn, wordt het college in de praktijk in het Nederlands gegeven.

Het panel acht de keuze voor een Engelstalig programma (evenals een Engelstalige naam voor dit programma) op zich valide. De inhoud en literatuur van de cursussen zijn duidelijk internationaal georiënteerd en het principe van een *mixed classroom*, niet alleen qua discipline maar ook qua culturele achtergrond, past goed bij de doelstellingen van de opleiding. Als het ook na intensieve en gerichte inspanning niet haalbaar blijkt om een substantieel aandeel internationale studenten aan te trekken – mogelijk speelt de slechte huisvestingssituatie in Amsterdam hierbij een rol – zou de keuze van het Engels heroverwogen kunnen worden.

Studeerbaarheid en begeleiding

Het aanbieden van goed opgebouwd curriculum blijkt geen garantie te zijn voor hoge doorstroom- en rendementscijfers. In de masteropleiding Philosophy werden in het academische jaar 2022 21 diploma's uitgereikt, in 2021 19 diploma's, en in 2020 26 diploma's. Dit betekent dat een aanzienlijk deel van de studenten uiteindelijk zonder diploma de opleiding verlaat. Veel studenten volgen naast de Philosophy-master ook een vakwetenschappelijke master, waaraan zij in veel gevallen prioriteit geven. Soms hebben studenten al een baan voordat zij afstuderen. Om uitval zo veel mogelijk te voorkomen biedt de afdeling intensieve begeleiding aan; de coördinator van de specialisatie onderhoudt persoonlijke relaties met

studenten en monitort hun voortgang. Voor de specialisatie met de meeste studenten (PBH) krijgt de coördinator hierbij ondersteuning door een student-assistent. Indien nodig worden studenten doorverwezen naar het facultaire Onderwijsbureau, de studieadviseur of de examencommissie.

Hoewel de rendementcijfers niet hoog zijn gaven de studenten zowel in de zelfevaluatie als mondeling tegenover het panel aan dat zij de studielast acceptabel vinden. Dat de colleges aan het eind van de middag/begin van de avond worden aangeboden is een goede service voor de studenten die eerder op de dag met hun 'eerste' vakinhoudelijke studie bezig zijn. Ook hoorde het panel dat de groep die twee masters combineert, kan rekenen op een flexibele houding van de docenten. Als de vereisten van een 'eerste' en 'tweede' master met elkaar botsen, denken docenten actief mee en proberen een oplossing te vinden. Het ideaal van de afdeling om studenten uit te nodigen twee masters af te ronden blijft dus niet steken in lippendienst, maar wordt concreet in praktijk gebracht. De studenten waarderen dit en zijn enthousiast over de combinatie van filosofie en vakwetenschap. De docenten gaven op hun beurt aan dat de studentenpopulatie van de masteropleiding Philosophy bij hen zeer geliefd is; het gaat veelal om begaafde en gemotiveerde studenten met een steile leercurve.

Het panel acht de opleiding uitdagend, maar zo is zij ook bedoeld. Het panel ziet geen problemen met de studeerbaarheid van de opleiding en stelt vast dat de studenten intensief ondersteund en begeleid worden. Mogelijk is het aanbieden van deelcertificaten een oplossing om studenten die door omstandigheden de opleiding niet voltooien toch formeel te belonen voor hun inzet. Afgezien van het al dan niet afmaken van de studie, is het panel namelijk van mening dat behaalde credits voor afzonderlijke filosofievakken op zich ook al een aanzienlijke bijdrage leveren aan de vorming van studenten in een andere vakdiscipline. Dit maakt bovendien de (financiële) drempel lager om later nog eens terug te komen en de opleiding alsnog af te maken. Voor degenen die met een bachelordiploma van een vakwetenschap en zonder filosofische voorkennis aan de opleiding beginnen zijn de filosofiecolleges in het eerste jaar pittig, begreep het panel; het tempo ligt dan hoog. Om dit te ondervangen geeft het panel de opleiding in overweging een extracurriculair zelfstudiepakket aan te bieden als informele premaster, met een korte inleiding in de geschiedenis van de wijsbegeerte - in de vorm van een boek of literatuurlijst - en een kennismaking met de filosofische methodologie.

De gemeenschap van studenten en docenten rond de filosofieopleidingen aan de VU is kleinschalig en hecht, met intensieve en informele persoonlijke contacten tussen studenten onderling en studenten en docenten. Dit heeft een positief effect op de studeerbaarheid van de opleiding. De studievereniging Icarus speelt een actieve rol. Het panel complimenteert de afdeling met de bindende en stimulerende rol die Icarus speelt en met de warme sfeer binnen de opleiding. Het panel vernam dat er een mogelijke fusie op het programma staat tussen de faculteiten Geesteswetenschappen, Sociale Wetenschappen en Religie & Theologie. Het waarschuwt met klem dat bij een eventuele schaalvergroting de hechtheid van de gemeenschap en de persoonlijke aandacht voor individuen niet verloren mogen gaan. Die sluiten nu juist goed aan bij de waarden van de VU. Een fusie zou ook niet ten koste mogen gaan van de breedte en diepte van de filosofieopleidingen.

De opleiding ondersteunt studenten bij hun oriëntatie op de arbeidsmarkt. Dit gebeurt bijvoorbeeld tijdens de *Humanities Career Night*, in gesprekken met de career officer, via workshops over solliciteren en in het online platform *Job Teaser*, waar relevante vacatures worden aangeboden. Ook worden alumni als gastspreker uitgenodigd bij de colleges en delen zij online hun ervaringen over hun werkveld in relatie tot wat ze hebben geleerd in de opleiding. Het panel stelt vast dat de studenten hiermee goed ondersteund worden bij het vinden van hun plek op de arbeidsmarkt.

In het studentenhoofdstuk van de zelfevaluatie geven de studenten aan dat zij graag het cursusmateriaal ten minste een week voor het begin van een collegereeks ter beschikking zouden willen hebben, zodat zij zich goed kunnen voorbereiden. Dit is een redelijk verzoek en het panel beveelt de afdeling aan om hieraan gehoor te geven.

Docenten

Er zijn in de masteropleiding Philosophy 16 docenten actief op een totale studentenpopulatie van 143, dat is een docent-studentratio van ongeveer 1 op 9, die kleinschalig intensief onderwijs mogelijk maakt. Het panel heeft ook een positieve indruk van de kwaliteit van de docenten. Van de 16 docenten die actief zijn in de opleiding hadden op het moment van schrijven van de zelfevaluatie 14 docenten een BKO behaald en waren de overige 2 docenten bezig die te halen. Binnen de afdeling Filosofie beschikken daarnaast 10 docenten over een Senior kwalificatie Onderwijs (SKO). Veel stafleden hebben een sterke nationale en internationale reputatie als experts op hun gebied. Ze gelden als zeer goede onderzoekers die onderwijs in verbinding met hun onderzoek kunnen aanbieden. Bij onderwijs-evaluaties binnen de universiteit worden de filosofiedocenten bovengemiddeld beoordeeld. Studenten waarderen de inzet van docenten en hun benaderbaarheid buiten de colleges om. Ook het panel stelde vast dat docenten zich niet alleen verantwoordelijk voelen voor de intellectuele voortgang van hun studenten, maar ook voor hun persoonlijk welzijn. Dit verklaart mede de goede sfeer binnen de opleiding en verdient lof. De afdeling geeft aan dat docenten steeds beter leren van elkaars ervaringen. Zij organiseert vier bijeenkomsten per jaar waarin docenten met elkaar het onderwijs bespreken. Daarnaast zijn er ten minste vier bijeenkomsten per jaar voor bijscholing. Zo blijven de docenten zich continu ontwikkelen. Met deze intensieve intervisie- en ontwikkeltrajecten is de afdeling op de goede weg.

Zoals bij veel universitaire opleidingen ervaren de docenten de werkdruk als hoog. De roostering door het jaar heen met een blokkensysteem dat voor pieken in de werkbelasting zorgt kan hieraan bijdragen. Het panel beveelt de afdeling aan te onderzoeken of en hoe de werkdruk verlaagd kan worden, in overleg met de docenten en met andere opleidingen die met hetzelfde probleem kampen.

Overwegingen

Het panel vindt het curriculum van de masteropleiding Philosophy goed opgebouwd en coherent, met achtereenvolgens een gedeelte algemene filosofie voor alle studenten, een vakinhoudelijk gedeelte per gespecialiseerde track en een gedeelte filosofie toegespitst op het wetenschapsgebied. Studenten worden tijdens de opleiding intensief begeleid en het wordt hen zo gemakkelijk mogelijk gemaakt de Philosophy-opleiding te combineren met een inhoudelijke master. Parttime-studenten houden in principe dezelfde volgorde van vakken aan als de masterstudenten (maar dan in een lager tempo) en ook voor hen is de opleiding dus coherent. Diversiteit en uitwisseling van perspectieven in een mixed classroom is een hoeksteen van de opleiding. Dit wordt gerealiseerd voor wat betreft de disciplinaire achtergronden van de studenten, maar de beoogde participatie van internationale studenten valt in de praktijk tegen. Hoewel het panel de keuze voor een Engelstalige internationale opleiding ondersteunt, valt te bezien of het internationale karakter uit de verf komt. Het panel ondersteunt de afdeling Filosofie bij haar voornemen om gericht internationale studenten aan te trekken. Mocht dit ook op lange termijn niet lukken, dan raadt het aan de keuze voor een Engelstalige internationale opleiding te heroverwegen.

De rendementscijfers van het programma zijn laag; veel studenten verlaten de opleiding zonder diploma. Desondanks is de opleiding volgens het panel uitdagend maar studeerbaar, zowel voor voltijds- als deeltijdsstudenten. Er is een heldere opbouw, de studenten worden intensief begeleid en de kwantiteit en kwaliteit van het docententeam is uitstekend. De studenten bevestigen dat de opleiding studeerbaar is. Mogelijk komen deelcertificaten tegemoet aan de behoeften van diegenen voor wie Philosophy een tweede

studie is. De stimulerende en persoonlijke sfeer in de opleiding draagt bij aan de studeerbaarheid. Het panel beveelt met klem aan deze kwaliteiten - die typisch horen bij een kleinschalige onderwijsgemeenschap - te koesteren, en niet verloren te laten gaan bij een eventuele fusie met andere faculteiten.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 2 voldoet.

Standaard 3. Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Algemeen

Het toetsbeleid in de masteropleiding Philosophy is gebaseerd op het facultaire toetsbeleid van de faculteit Geesteswetenschappen. Dit schrijft voor dat de toetsen representatief, valide, betrouwbaar, transparant, bruikbaar en vergelijkbaar moeten zijn. Het biedt richtlijnen voor de beoordeling en afname van toetsen, de kwaliteit van examinatoren, het toetsdossier, het toetsplan en de kwaliteitsborging. Naast de facultaire notitie over het toetsbeleid heeft de opleiding een eigen onderwijs- en examenregeling en toetsplan, en gelden de regels en richtlijnen van de examencommissie. De opleidingsdirecteur agendaert toetsing bij stafvergaderingen en organiseert kalibreersessies, in overleg met de voorzitter van de toetskamer.

Het panel heeft alle documenten bestudeerd en stelt vast dat het toetsbeleid van de opleiding goed verankerd is en dat de opleiding over een helder toetsplan beschikt, dat houvast biedt aan de docenten. De adviezen van het vorige visitatiepanel om het toetsbeleid aan te scherpen zijn daarmee goed uitgevoerd. Studenten worden met verschillende formatieve en summatieve toetsvormen geconfronteerd. De meest gangbare toetsvormen zijn schriftelijke tentamens, essays, andere schriftelijke opdrachten (ook voor niet-filosofische doelgroepen), groepsopdrachten, mondelinge presentaties en de scriptie. Studenten die een stage doen, worden beoordeeld aan de hand van hun stageverslag en de beoordelingsformulieren van de externe mentor die verbonden is met de stageplek en de stagebegeleider vanuit de opleiding.

Studenten krijgen op hun essays niet altijd de feedback die ze willen of zoals ze die willen. Het liefst zouden zij feedback ontvangen voordat er een cijfer wordt vastgesteld, zodat zij hun essay eerst nog kunnen verbeteren. Het panel heeft begrip voor deze wens, maar ziet ook in dat zo'n extra feedbackronde moeilijk te rijmen is met de hoge werkdruk van docenten. Wel heeft de afdeling in reactie op de wens van studenten een reeds bestaande regel meer nadruk gegeven: docenten worden geacht bij essays minimaal drie feedback-opmerkingen te plaatsen en deze essays inclusief de beoordeling ter inzage te leggen. Daarmee zijn wat het panel betreft de bezwaren van studenten voldoende ondervangen. Het panel beveelt de afdeling aan met de studenten te overleggen over wat wenselijk en wat haalbaar is op het gebied van feedback, zodat zij weten wat ze kunnen verwachten. Omdat schriftelijke uitdrukingsvaardigheid van wezenlijk belang is voor filosofen in hun maatschappelijke rol, beveelt het panel aan direct vanaf het begin van de opleiding de geschreven opdrachten mede te beoordelen op correct taalgebruik.

Een opleiding als Philosophy waarbij de toetsing zwaar leunt op geschreven teksten wordt bij uitstek geconfronteerd met generatieve taalprogramma's (chatbots) in de AI en moet haar positie ten opzichte daarvan bepalen. Het verheugt het panel dat de afdeling Filosofie daarin al haar eerste heeft stappen gezet. Zo is er een lunchbijeenkomst georganiseerd. Het panel moedigt de afdeling aan een visie te ontwikkelen op

soorten van gebruik van chatbots die wel en die niet geoorloofd zijn bij het maken van geschreven opdrachten. Ook zal de afdeling alternatieve toetsvormen moeten ontwikkelen, en zij zal haar plagiaatcheckers moeten aanpassen om misbruik van chatbots te detecteren. Dit is een belangrijke opgave voor de komende paar jaar.

Beoordeling van de afstudeerscripties

Op aanbeveling van het vorige visitatiepanel heeft de afdeling eigen formulieren opgezet voor de beoordeling van filosofiescripties. Het panel vindt dit een verbetering; de formulieren zijn duidelijk en de leerdoelen goed uitgewerkt. Het feit dat twee beoordelaars elk een formulier invullen afzonderlijk van elkaar en vervolgens hun oordelen op een derde formulier samenbrengen (vierogenprincipe) is een goede garantie voor validiteit en transparantie. Op een enkele uitzondering waren de formulieren in de selectie die het panel bekeek goed ingevuld. De oordelen zijn helder geformuleerd en met argumenten gestaafd. Volledigheid van de dossier (bijvoorbeeld het voorblad) blijft een punt van aandacht. De rubrics op de beoordelingsformulieren – die de beoordelaars helpen een scriptie op verschillende criteria te beoordelen – komen het panel onevenwichtig voor. Er worden drie kwaliteitscategorieën onderscheiden: ‘onvoldoende’ (lager dan 5,5), ‘voldoende’ (tussen 5,5 en 8) en ‘goed’ (hoger dan 8). Hierbij beslaat de middelste categorie een zeer breed spectrum, terwijl een 5,5 toch een heel ander oordeel is dan een 8. De rubrics geven de beoordelaar op dit punt dus weinig houvast. Mogelijk als gevolg hiervan bespeurt het panel een zekere inflatie in de cijfers: er worden veel tamelijk hoge cijfers gegeven en weinig lage. Het panel beveelt aan cijfermatig wat scherper te differentiëren in de brede middencategorie en de kwaliteit van de scripties met name te wegen op hun filosofisch gehalte: de combinatie van diepgang, kritische reflectie, originaliteit, analytische scherppte, kwaliteit van argumentatie en aansluiting bij actuele filosofische debatten. Het panel geeft de afdeling in overweging kritische reflectie expliciet op te nemen als beoordelingscriterium, aangezien ze prominent is in de beoogde leerdoelen. Het panel beveelt ook aan meer detail aan te brengen in de middencategorie-rubrics, en sluit zich hiermee aan bij het advies is van de examencommissie.

Functioneren van de examencommissie

De kwaliteit van de examens in de masteropleiding Philosophy valt onder het toezicht van de examencommissie Geesteswetenschappen. Deze ziet toe op 22 opleidingen. Daarom heeft zij zich opgedeeld in kamers, voor respectievelijk bachelor-, master en PPE (Philosophy, Politics & Economics)-opleidingen en voor toetsing. De examencommissie toetst cursussen en eindwerken steekproefsgewijs. In het jaarplan van de toetskamer staat vermeld van welke vakken in het volgende academiejaar de toetsdossiers beoordeeld worden. De examencommissie analyseert daarnaast ongeveer 10% van de afstudeerwerken per opleiding. Zij screent in deze steekproef zowel de inhoud van de scripties als het beoordelingsproces, en houdt ook het niveau van de beoordelaars in de gaten. Deze moeten allen gepromoveerd zijn. De toetskamer kijkt of het vier ogen-principe is toegepast, hoe de beoordelingsformulieren zijn ingevuld, of het voorblad is ingevuld en of de motivatie van het eindoordeel voldoende is. De toetskamer heeft twee keer per jaar overleg met de opleidingsdirecteur om de toetsing te bespreken. Indien nodig is er tussentijds contact via het opleidingsdirecteurenoverleg van de faculteit.

Het panel is enthousiast over het functioneren van de examencommissie. De leden hiervan nemen hun taak zeer serieus, ze zijn goed georganiseerd en proactief. Alle verbeterpunten die het panel opmerkte rondom de toetsing had de examencommissie ook al op de radar. Dit geldt voor het door studenten ervaren gebrek aan feedback, voor beleid aangaande chatbots, voor de rubrics bij de beoordeling van eindscripties en voor de inflatie van eindcijfers. Voor zover de toetsing in de praktijk niet perfect verloopt is dat dan ook zeker niet te wijten aan de examencommissie, of aan het toetsbeleid, maar eerder aan haperend toezicht. Het panel beveelt de afdeling aan om de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid dat mede op

voorspraak van de examencommissie is ontwikkeld goed te beleggen, zodat die uitvoering structureel plaatsvindt.

Overwegingen

Het panel is tevreden over het toetsbeleid van de masteropleiding Philosophy aan de VU, dat zorgvuldig gedocumenteerd en helder verwoord is. De toetsvormen passen bij de leerdoelen en zijn voldoende gevarieerd. Sinds de vorige visitatie is het toetsbeleid aangescherpt en zijn er doordachte beoordelingsformulieren voor de afstudeerscripties ingevoerd. De examencommissie is zeer toegewijd en proactief en heeft een scherp oog voor verbeterpunten. Het panel beveelt de afdeling aan om de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid dat mede op voorspraak van de examencommissie is ontwikkeld goed te beleggen, zodat die uitvoering structureel plaatsvindt. Het beveelt verder aan de rubrics op de scriptiebeoordelingsformulieren in meer detail uit te werken, de scripties strenger te beoordelen, met name op hun filosofische gehalte, en de mogelijkheden en beperkingen voor het geven feedback met de studenten te bespreken, zodat zij weten wat ze kunnen verwachten.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 3 voldoet.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Het panel vindt de beoordeelde scripties van het juiste niveau: minimaal ruim voldoende en in sommige gevallen goed tot zeer goed. De scripties laten zien dat alle studenten de beoogde leerdoelen hebben gerealiseerd. Veel scripties zijn maatschappelijk geëngageerd en stellen actuele prangende vragen aan de orde, zoals vrijheid van onderwijs, gezondheidszorg voor vluchtelingen of chemische castratie. Het is duidelijk dat de studenten onderwerpen kiezen die hen aan het hart gaan. Deze oriëntatie op de praktijk past bij het karakter van de opleiding en de scripties bieden een goede basis voor de professionele ontwikkeling van de afgestudeerden. Zoals onder standaard 3 gesteld, spoort het panel de docenten aan om te voorkomen dat de balans te zeer doorslaat naar de praktijk van een vakwetenschap, en het filosofisch gehalte van de scripties te bewaken.

Uit onderzoek van de afdeling Filosofie blijkt dat alumni werkzaam zijn als promovendus bij universiteiten of onderzoeksinstituten, bij ziekenhuizen en andere instellingen in de gezondheidszorg, bij overheidsinstanties, verzekeringsmaatschappijen, adviesorganen, in het onderwijs en in de juridische dienstverlening. Het is duidelijk dat de afgestudeerden hun weg vinden, en dat ze voorzien in een maatschappelijke behoefte. In gesprekken met het panel toonden de studenten zich enthousiast over de opleiding. Ze kijken nu met een andere, scherpere blik naar hun vakgebied en ze zijn beter in staat om morele dilemma's te identificeren en om complexe vragen te analyseren en te beantwoorden.

Overwegingen

Het niveau van de eindwerken is in orde en de oriëntatie van de eindwerken op grote maatschappelijke vragen past bij de doelstelling van de opleiding. Studenten vinden dat de opleiding het perspectief op hun vakgebied heeft verrijkt. De afgestudeerden vinden hun weg in de samenleving en voldoen aan een maatschappelijke vraag. Het panel stelt vast dat de beoogde leerdoelen zijn bereikt.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de opleiding op standaard 4 voldoet.

Eindoordeel

Het oordeel van het panel over de masteropleiding Philosophy is positief.

Ontwikkelpunten

1. Geef de opleiding een ondertitel die de lading dekt, zoals Philosophy of a specific Discipline.
2. Zet in op gerichte werving van internationale studenten. Mocht op termijn blijken dat er te weinig internationale studenten komen, overweeg dan de opleiding Nederlandstalig te maken.
3. Stel het cursusmateriaal tijdig beschikbaar. Bied deelcertificaten aan voor studenten die niet (direct) de hele opleiding afmaken. Overweeg voor instromende studenten zonder filosofieachtergrond een extracurriculair zelfstudiepakket beschikbaar te stellen als informele premaster.
4. Koester de hechtheid van de filosofische gemeenschap aan de VU en de persoonlijke aandacht. Laat deze niet verloren gaan bij een eventuele fusie met andere faculteiten.
5. Beoordeel de masterscripties strenger, met name op hun filosofisch gehalte. Werk de rubrics op de beoordelingsformulieren in meer detail uit. Zorg voor goede handhaving van het toetsbeleid. Bespreek met studenten de mogelijkheden en onmogelijkheden op het gebied van feedback.

Bijlage 1. Beoogde leerresultaten

A Knowledge and understanding

Graduates in the area of specialization PNS, PBH, and PLG of the present Master's program will have

- A1 an overview of important systematic and historical issues in philosophy, and a detailed knowledge of important issues in their area of specialization;
- A2 a mastery of the methodology appropriate to their area of specialization;
- A3 knowledge and understanding of key concepts and theories within the philosophy of their area of specialization as presented in their track.

B Applying knowledge and understanding

Graduates in the area of specialization PNS, PBH, and PLG of the present Master's program will have

- B1 an expertise in formulating clear and innovative research problems related to the state of the art in their area of specialization, as well as the literature;
- B2 experience in integrating philosophical research and developments in scientific fields related to their area of specialization;
- B3 the ability to apply established (disciplinary and interdisciplinary) approaches within philosophy and the discipline of their specialization to the analysis of complex societal questions, and to offer a contribution to their possible solution.

C Making judgments

Graduates in the area of specialization PNS, PBH, and PLG of the present Master's program

- C1 will have gained experience in the process of scientific research, including reporting on the results of their research, as reflected in their Master Thesis;
- C2 will have the ability to provide policy recommendations encompassing theoretical and normative considerations;
- C3 will have the ability to reflect upon the professional responsibility of researchers and practitioners, and incorporate these reflections into the analysis of societal questions;
- C4 are trained to conduct research in accordance to The Netherlands Code of Conduct for Scientific Practice (VSNU).

D Communication

Graduates in the area of specialization PNS, PBH, and PLG of the present Master's program

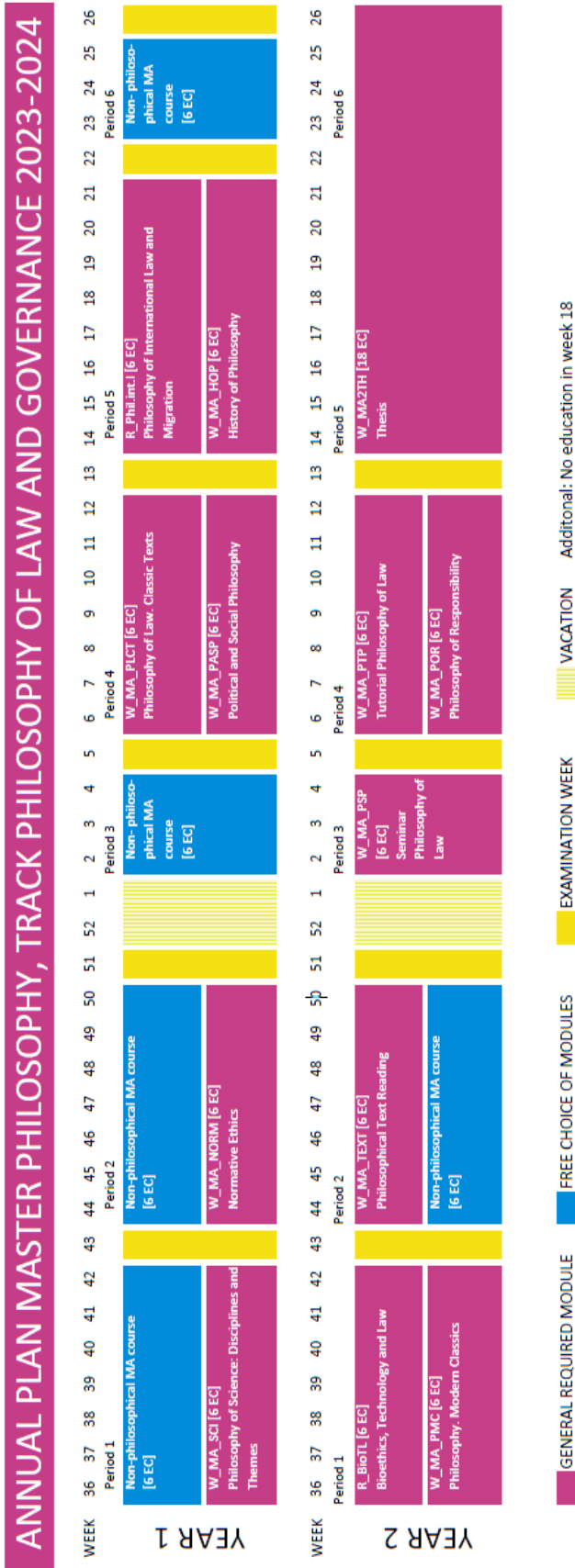
- D1 are trained in argumentation and academic writing;
- D2 are able to communicate with researchers and practitioners from different backgrounds;
- D3 are able to report on their research to specialists and non-specialists alike.

E Learning skills

Graduates in the area of specialization PNS, PBH, and PLG of the present Master's program will have developed the skills that enable them

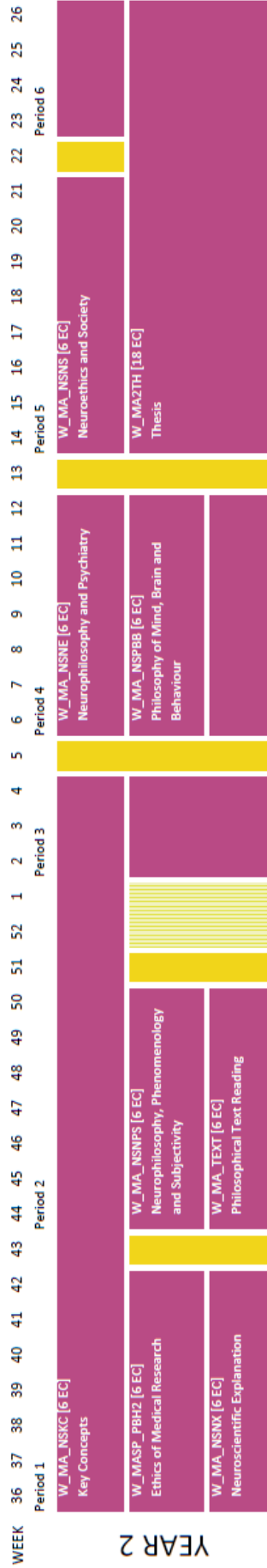
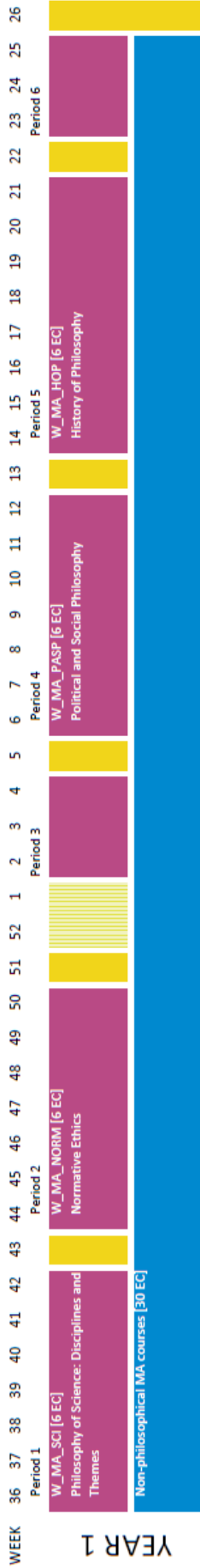
- E1 to think analytically and critically;
- E2 to be flexible, take initiatives, and function as a professional.

Bijlage 2. Opleidingscurriculum

We reserve the right to make changes to this annual plan

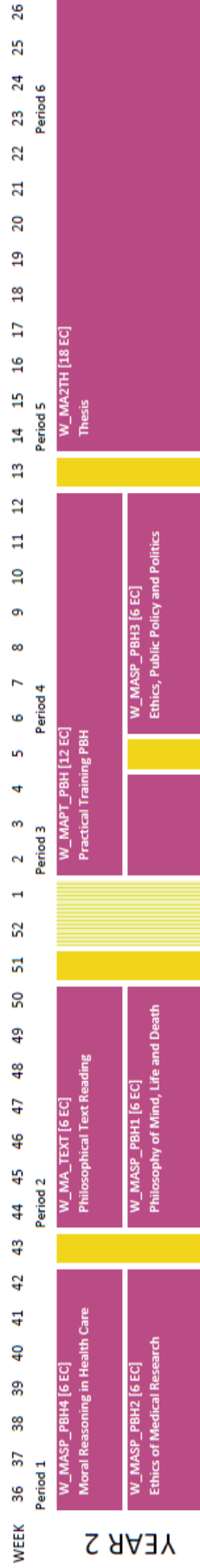
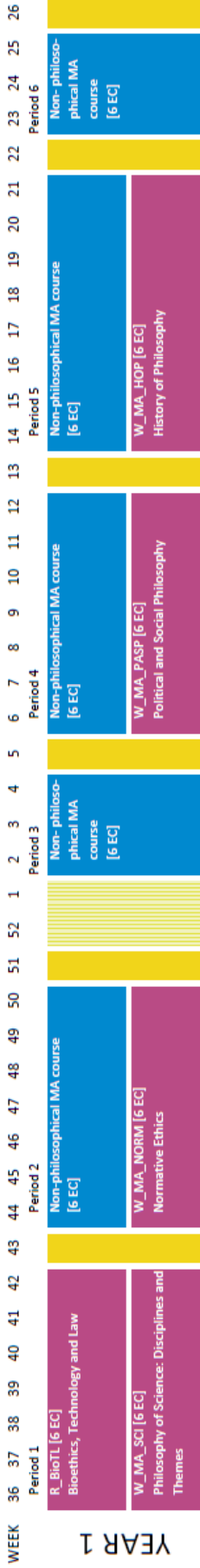
ANNUAL PLAN MASTER PHILOSOPHY, TRACK PHILOSOPHY OF NEUROSCIENCE 2023-2024

We would like to draw your attention to the elective course Philosophy of Responsibility (W_MA_POR), which is offered in period 4. You can take this course extracurricularly, but the credits do not count towards your programme.

GENERAL REQUIRED MODULE
 FREE CHOICE OF MODULES
 EXAMINATION WEEK
 VACATION
 Additional: No education in week 18

ANNUAL PLAN MASTER PHILOSOPHY, TRACK PHILOSOPHY, BIOETHICS AND HEALTH 2023-2024

We would like to draw your attention to the elective course Philosophy of Responsibility (W_MA_POR), which is offered in period 4. You can take this course extracurricularly, but the credits do not count towards your programme.

■ GENERAL REQUIRED MODULE
 ■ FREE CHOICE OF MODULES
 ■ EXAMINATION WEEK
 ■ VACATION
 Additional: No education in week 18

We reserve the right to make changes to this annual plan

Bijlage 3. Bezoekprogramma

Dag 1: 29 november 2023

Tijd	Tot	Onderdeel
10.00	10.30	Ontvangst en welkom
10.30	12.00	Vooroverleg panel en mogelijkheid open spreekuur (panel intern)
12.00	12.30	Lunch (panel intern)
12.30	13.15	Startgesprek opleidingsmanagement
13.15	14.00	Gesprek studenten bachelor Filosofie (Voertaal: Engels)
14.00	14.15	Pauze
14.15	15.00	Gesprek studenten master Philosophy en Filosofie van Cultuur en Bestuur (Voertaal: Engels)
15.00	15.30	Pauze
15.30	16.30	Gesprek docenten bachelor Filosofie, master Philosophy en Filosofie van Cultuur en Bestuur
16.30	16.45	Pauze
16.45	17.30	Gesprek examencommissie

Dag 2: 30 november 2023

Tijd	Tot	Onderdeel
08.45	09.00	Ontvangst
09.00	09.30	Overleg (panel intern)
09.30	10.30	Thematische sessie bachelor Filosofie <ul style="list-style-type: none"> • We zijn een brede filosofieopleiding met veel aandacht voor diversiteit. Hoe zouden we dit profiel kunnen versterken zonder tekort te doen aan beide kenmerken? • Zouden er naast het Bachelor Seminar andere structuren nodig zijn om de academische en sociale integratie te bevorderen? Is er nu voldoende aandacht voor mentoraat en studiebegeleiding? • Op welke manier zouden we meer aandacht kunnen geven aan (i) de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student, en (ii) recente maatschappelijke ontwikkelingen?
10.30	11.00	Pauze
11.00	12.00	Thematische sessie master Philosophy <ul style="list-style-type: none"> • Op welke manier – uitgaande van ons didactisch concept (activerend onderwijs en onderzoekend leren) – zou de reflectie op een wetenschapsgebied nog beter ingebed kunnen worden in de opleiding, met name in de algemene filosofische vakken? • Op welke wijze kan een mentoraat op masterniveau (waarbij de mentor studenten begeleidt in bv. diens academische, professionele en persoonlijke ontwikkeling) waardevol kunnen zijn? • Zou het ontwikkelen van een nieuwe track (bv. ‘Philosophy of Economics and Health’ of ‘Philosophy of Diversity Studies’) aan of juist af te raden zijn?
12.00	13.00	Lunch (panel intern)
13.00	14.00	Thematische sessie master Filosofie van Cultuur en Bestuur <ul style="list-style-type: none"> • Wij beogen mogelijk een intensivering en verbreding van de betrokkenheid van externe partners uit bedrijfsleven, overheid en non-profit. Hoe zouden we dit het

		<p>beste vorm kunnen geven? Vooral door aan te sluiten op het bestaande programma of door bv. het ontwikkelen van nieuwe studieonderdelen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Momenteel zijn werkvormen en toetsvormen ontwikkeld die goed passen bij het cultuurfilosofische profiel van de opleiding en zoveel mogelijk aansluiten bij de specifieke vakwetenschappelijke achtergrond van de studenten. Schrijfpoddrachten zijn daarbinnen substantieel. We worden nu geconfronteerd met ChatGPT. Hoe kunnen we hier op inspelen zonder in te leveren op het filosofische niveau van de master? • De opleiding ontwikkelt een scriptiebeoordelingsformulier dat voldoende specifiek is voor het eigen karakter van de master. Is het aanbevelingswaardig om de beoordelingscriteria substantieel te herzien of volstaat het huidige scriptiebeoordelingsformulier?
14.00	14.45	Vorbereiden eindgesprek (panel intern)
14.45	15.30	Eindgesprek opleidingsmanagement
15.30	17.00	Opstellen bevindingen (panel intern)
17.00	17.15	Mondelinge rapportage
17.15	18.15	Borrel (locatie: Forum 2)

Bijlage 4. Geraadpleegde materialen

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken van de masteropleiding Philosophy bestudeerd. De gegevens van de eindwerken zijn op aanvraag beschikbaar bij Academion. Daarnaast heeft het panel voor en tijdens het bezoek onder andere de volgende materialen geraadpleegd:

- Het zelfevaluatierapport
- Jaarverslagen over het studiejaar 2021-2022
- Een factsheets over de opleiding
- Een overzicht van de staf van de afdeling Filosofie
- Een verslag van de midterm review
- De Onderwijs- en Examenregeling
- De scriptiehandleiding, scriptieregeling en scriptieovereenkomst
- Een notitie over het toetsbeleid van de Faculteit Geesteswetenschappen
- Het toetsplan van de VU-opleidingen Filosofie
- Het beoordelingsrapport van de vorige visitatie in 2017
- Dossiers met studiemateriaal en toetsuitslagen van verschillende vakken
- Enkele interne documenten over het gebruik van large language models (AI).